

הוועדה למתן היתרים לפי פרק ד' להודעה בדבר הכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים, התשס"ג-2003

החלטה בבקשות השר גבי אשכנזי לקבלת היתר לאי-קיום כלל מהכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים

1. לפנינו פנייתו של השר גבי אשכנזי, שר החוץ, מיום 30 ביולי 2020 הכוללת שלוש בקשות מפורטות, המגובות במסמכים, לקבלת היתר אישי לאי קיום כלל מהכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים (להלן: "הכללים"), כדלקמן:

א. בקשה להעניק לשר היתר אישי לסטייה זמנית מהוראות סעיף 13 לכללים, ולהתיר לשר להחזיק במניות חברה פרטית בבעלותו המלאה עד ליום 1.4.2021 כדי לאפשר את פירוקה מרצון וחיסולה הסופי של החברה. בהקשר זה צוין כי תיק ניירות הערך כבר מומש והכספים עברו לנאמנות עיוורת או שימשו לרכישת דירה. עוד צוין כי מאז הגשת הבקשה נותרו בחברה רק כ- 27,000 ₪ וזאת לצורך מימון עלויות סגירת החברה.

ב. בקשה להעניק לשר היתר אישי לסטייה זמנית מהוראות סעיף 13 לכללים, ולהתיר לו להחזיק במניות חברה פרטית אחרת עד למועד השלמת עסקה (ההסכם למכירת המניות נחתם לפני כחודשיים), הנדרשת אישור של רגולטור, שלפי ההערכה יינתן עד ליום 30.9.2020.

ג. בקשה להתיר לשר להחזיק בכספים מעל הסכום הקובע למשך זמן מוגבל לשם רכישת דירה (21 יום לפני כל מועד שנקבע לתשלום על-פי ההסכם), שהשלמתה המתוכננת במרץ 2022. מכאן בקשתו של השר לקבלת היתר להעברת "סכום החורג" מ- הנאמנות העיוורת לחשבונו, לצורך ביצוע התשלומים לקבלן, שלא בהתאם לכלל 16(א) ולכלל 6(3)(ג) (5) לכללים.

2. כלל 16(א) לכללים קובע כי על שר או סגן שר להעביר בתוך 60 יום מיום מינויו את הכספים ואת ניירות הערך שבבעלותו ובבעלות בני משפחתו לחברת נאמנות ציבורית ובלתי תלויה, שתחזיק ותנהל אותם בדרך של "נאמנות עיוורת".

3. המונח "ניירות ערך" הוגדר בכללים כ"תעודות המונפקות בסדרות על ידי תאגיד ומקנות זכות חברות, השתתפות או תביעה בו, בין אם הן על שם ובין למוכ"ז, לרבות ניירות ערך שמנפיקה המדינה, אופציות וחוזים עתידיים כמשמעותם בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994".

4. כלל 13 לכללים קובע כי עם תחילת כהונתו של שר, על השר למכור את עסקו או את המניות המוחזקות על ידו המקנות לו שליטה בחבר בני אדם, כדלקמן:

שר שהוא בעל זכויות בעסק או בעל מניות המקנות לו שליטה בחבר בני אדם, ינקוט בתוך 60 ימים מתחילת הכהונה כשר, באחת מדרכים אלה כדי למנוע מצב של ניגוד עניינים:

(1) ימכור את הזכויות בעסק או את המניות לאדם שאיננו קרובו ולא חבר בני אדם בשליטתו;

(2) עבד קרוב של השר עמו בעסק או בחבר בני אדם כאמור לפחות שנה לפני המינוי כשר, רשאי השר למכור או להעביר את כל הזכויות בעסק או את כל המניות לאותו קרוב בתנאי כי הקרוב איננו בן זוגו או ילדו הקטין;

(3) יחכיר את העסק לאדם שאיננו קרובו ושאינו חבר בני אדם שבשליטתו, תמורת דמי חכירה קבועים מראש לכל תקופת כהונת השר, בתנאי כי דמי החכירה אינם תלויים בהכנסות מהעסק.

למעשה, קובעים הכללים חזקה כי אחזקה של שר בעסק או במניות המקנות לו שליטה, מהווה מצב של ניגוד עניינים, ויש להימנע מכך.

לצד זאת, כבר בעבר קבעה הוועדה, במקרים דומים, כי ניתן להתיר לשר לפרק חברה שבבעלותו, כחלופה לאפשרויות המנויות בכלל 13.

5. לאחר שדנו בבקשה הראשונה של השר, עיינו במסמכים שצורפה אליה, ולאחר ששמענו את חוות דעתו של מבקר המדינה, כמצוות כלל 21(א) לכללים, אנו סבורים כי השר ביצע את הפעולות הנדרשות ממנו לפירוקה המלא של החברה הפרטית שבבעלותו, וכי ניתן להתיר לשר להמשיך להחזיק בניירות הערך שלה עד ליום 1.4.2021 כדי לאפשר את פירוקה מרצון וחיסולה המלא של החברה.

אם הליך הפירוק לא יסתיים עד המועד הנ"ל, על השר יהיה לפנות לוועדה בבקשה מנומקת להארכת מועד.

6. באשר לבקשה השנייה של השר, לאחר שדנו בה, עיינו במסמכים שצורפו אליה, ולאחר ששמענו את חוות דעתו של מבקר המדינה, כמצוות כלל 21(א) לכללים, אנו סבורים כי השר ביצע את הפעולות הנדרשות ממנו להיפרדותו ממנה ולמכירת חלקו בחברה הפרטית (הסכם למכירת מניותיו נחתם ביום 14.7.2020) וכי ניתן להתיר לשר להמשיך להחזיק פורמלית בניירות הערך של החברה עד ליום 30.9.2020 - הוא המועד הצפוי להשלמת העסקה בה יימכר חלקו של השר בכפוף לאישור הרגולטורים. על השר להמציא לוועדה עדכון עם קבלת האישורים לעסקה והעברת התמורה לנאמנות עיוורת.

אם העסקה לא תושלם עד למועד האמור, על השר יהיה לפנות לוועדה בבקשה מנומקת להארכת תוקף ההיתר.

7. בקשת השר השלישית מתייחסת כאמור לכספים שיימצאו בחשבונותיו לתקופה מוגבלת (21 יום לפני כל מועד שנקבע לתשלום על-פי ההסכם, כאשר התשלום האחרון נקבע למועד מסירת הנכס שיחול עד ליום 1.3.2022), בחריגה מהמגבלה הקבועה בכללים (246,878.66 ש"ח), לשם רכישת דירה. לאחר שהוצגו לוועדה לוחות התשלומים לרכישת הדירה ולאחר שדנו בבקשה ולאחר ששמענו את חוות דעתו של מבקר המדינה גם בעניין זה, החלטנו כי בנסיבות אלו, כאשר מדובר על סכומים קצובים, על תקופות קצרות ועל ייעוד ספציפי, יש להתיר לשר להחזיק כספים אלו שלא באמצעות נאמנות עיוורת לתקופות קצובות בנות 21 יום לכל היותר למטרת ביצוע התשלומים לרכישת הדירה.

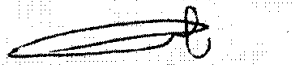
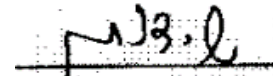
8. בהתאם לכלל 19(ג) לכללים, תוקף ההיתר לא יעלה על משך כהונתה של הממשלה.

העתק ההחלטה נמסר למבקר המדינה.

ניתנה ביום, כ"ח באלול תש"פ (17.9.20)

ד"ר שלום שרון
חבר הוועדה

ישראל תיק
חבר הוועדה

שולמית דותן, יו"ר הוועדה